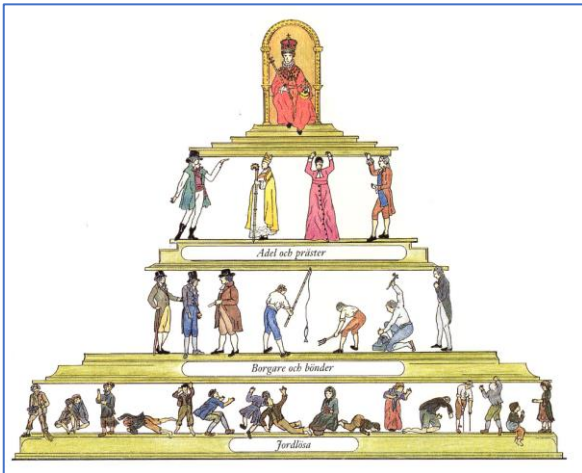

Stormaktstiden fakta

1611-1718

Stormaktstiden varade i ca 100 år.

Sverige var stort och hade en miljon invånare. Som levde i ett stånd samhälle.

Under denna tid skaffade Sverige sig mycket makt och erövrade mycket land genom att kriga. Sverige blev som störst under Stormaktstiden. Östersjön var nästan ett svenskt innanhav. Förutom att Sverige blev större så blev det också mer ordning och reda i landet.

EXPORT

Sverige var rikt på järn och koppar.

Detta var metaller som behövdes i hela Europa.

Sverige exporterade och sålde mest järn och koppar i hela Europa.

SVERIGE OCH VÄRLDEN

Sverige skaffade sig ett par kolonier. En i Nordamerika och en i Afrika. Till Nya Sverige i Nordamerika flyttade fattiga svenska och finska bönder. Bönderna köpte och tog mark av indianerna som redan bodde där. Kolonin erövrades av holländare.

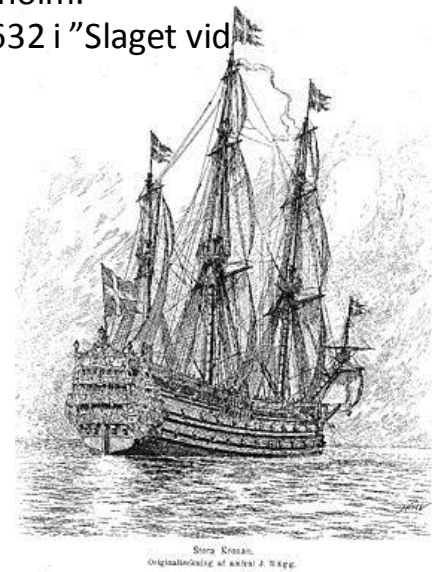
Kolonin i Afrika Cabo Corso, användes för att sälja vidare guld och elfenben, men även slavar såldes till bland annat portugisiska kolonier.

REGENER

Gustav II Adolf

- ❖ Stormaktstidens första kung.
- ❖ Tvingades skriva på en kungaförsäkran --> Gustav Adolf lovade att adeln fick vara med och bestämma.
- ❖ Deltog i det 30-åriga kriget. Kallades för "Lejonet i Norden".
- ❖ Byggde ett stort regalskepp, Vasa. Det stora skeppet byggdes fel och sjönk under sin jungfruresa. (Jungfruresa = första resan). Man kan se det idag på Vasamuseet i Stockholm.
- ❖ Dog 6 November 1632 i "Slaget vid Lützen"

30-åriga kriget

- 1618-1648
- Ett krig mellan protestanter och katoliker.
- Ett krig för att den tyske kejsaren inte skulle bli för stark.
- Många soldater var legoknektar/legosoldater som betalades för att kriga. De brydde sig inte om vem som vann utan de brydde sig bara om att få betalt.

Axel Oxenstierna

- + "Chef" över adelsmännen.
- + Utsågs till rikskansler. (Statsminister)
- + Tog hand om Sverige när Gustav Adolf var ute och krigade, och efter han dog.
- + Ville få ordning på Sverige.
- + Anställde adelsmän som skulle ta hand om olika områden. Ex. Krig, skatter, lagar, domstolar.
- + Bestämde att kungen skulle ha ett råd. En grupp av 5 adelsmän som tillsammans med kungen skulle bestämma.
- + Posten grundades i början av 1600-talet. Postiljoner delade ut posten
- + Såg till att den första tidningen skapades. Den innehöll mest krigsnyheter.
- + Förbättrade vägarna så att det blev lättare att resa.
- + Nya städer som byggdes fick raka gator och fyrkantiga kvarter. Exempelvis Göteborg.
- + Många tiggarbarn hamnade på barnhus där de fick lära sig att läsa men även arbeta hårt. Barn lärde sig olika saker.

Kristina

- Fick en manlig uppväxt.
Lärde sig om historia, politik och språk, men även om vapen och att rida.
- Hon gav adeln mycket fina presenter och titlar.
Hon gav dem mer jord som tillhörde staten.
- Ville bli katolik i hemlighet.
Det var dödstraff i Sverige om man var katolik.
- Abdikerar (gav bort kronan) och flyttar till Rom.

Karl X Gustav

- Den senare delen av stormaktstiden kallas för den karolinska tiden. Andra delen av 1600-talet hade Sverige tre kungar efter varandra som hette Karl. Därför brukar den här perioden kallas för den Karolinska tiden

- Freden i Roskilde --> Sverige får Skåne-området. Sverige var som störst.
- Dog efter bara 6 år på tronen.
- Ville 3 saker:
 - Kungen skulle vara enväldig
 - Reduktionen: Man tog tillbaka en hel del mark och pengar från adeln. Detta innebar att bönder fick det bättre och landet blev rikare.
 - Indelningsverket: Bönderna delades in i rotar (små grupper) som skulle ta hand om varsin soldat. Bönder slapp gå ut och kriga.

Dessa 3 saker skedde inte under Karl X Gustavs tid utan kom till senare.

Karl XI

- ✓ En lång fredsperiod.
- ✓ Skåne gjorde motstånd--> Ville inte bli svenskar. --> Skåningar som hjälpte Danmark att ta tillbaka Skåne kallades för snapphanar. Snapphanarna straffades efter att de hade kämpat emot.
- ✓ Han var snål mot adeln och försökte straffa dem som tog för mycket skatt av bönderna.
- ✓ Red runt i Sverige och hälsade på folket, inspekterade soldater, vägar m.m
- ✓ Gråkappan.

Karl XI var en mycket populär kung bland bönderna och kunde därför göra sig själv till en **enväldig** kung. Det innebär att Karl XI bestämde nu helt själv i landet.

Häxjakten

- Människor anklagades för att vara trollkunniga
- Häxorna skulle träffa Djävulen på Blåkulla . De tog med sig barn.
- Anklagade människor förhördes, sattes på prov eller torterades. Många dog på grund av att ha blivit anklagad.
- Vattenprovet. Då bands händer och fötter ihop och man kastades i vatten. Sjönk man var man oskyldig men flöt man då var man skyldig

Karl XII

- Ärvde tronen vid 15 års ålder.
- Han var busig och ibland en bråkstake.
- Det stora nordiska kriget--> Krig mot Ryssland, Danmark och Polen
 - Slog Danmark och Polen.
 - Förlorade ett slag mot Ryssland
 - Flydde till det Osmanska riket --> Turkiet.
 - For tillbaka till Sverige
- Ville erövra Norge --> Dog av ett skott genom huvudet.
- Ryssland anfaller och erövrar stora områden.
- Stormaktstiden är slut.